

kakor takrat, za dobe Noetovih mlajših, rekel: „Zmešati jim hočem jezik, da drug družega ne bodo umeli“. Ali se ni res tako zgodilo? Naj mi kdo pové le dva mladoslovenca, da bi po vse enako pisala? Vsak svojo goni, vsak hoče biti originalen in od tod imamo za nekatere pomene oblik, da je strah, na pr. ni, nij, nije, nej, ne, né, ně — tedaj sedem oblik za tako malenkost — to ni šala! Ravno tako se je godilo v Babilonu: za kar je bil poprej le en izraz, nastalo jih je na enkrat več; samo s tem razločkom, da takrat se je to godilo po čudežu Božjem, v kazen človeške prenapetosti, zdaj pa se to godi od človeške prenapetosti po sili v škodo in v propad slovenskega jezika. Zidarji babilonskega stolpa, ko niso več drug družega umeli, razkropili so se in so napravili nove družbe; tako tudi kovači mladoslovenščine bodo morali stopiti na eno ali na drugo stran, v slovenski ali v hrvaški tabor in zapustiti svoj mili Babilon. Mogoče pa je tudi, da v njem ostanejo in si napravijo „svoj“ jezik, se vé da, v prid slovanski edinosti in vzajemnosti.

„Omne trinum perfectum“, zato tudi te trojne črtice končam in iz navedenih izgledov sklepam tako le:

1) Najnovejša, ali boljše rečeno „mlada“ slovenščina je hči nekaterih prenapetih učenjakov in ljubica nekaterih po novotarijah hrepenečih in hlastno se jih oklepajočih mladičev.

2) Njeno bistvo je negiranje mnogih dosedanjih besed in oblik brez stalnega nadomestila.

3) Njeni zlog je čudna zmes staroslovenščine in vseh drugih slovanskih jezikov, v kateri nadvladuje štajarsko-ogersko podnarečje in nemška konstrukcija. V olepšanje jej služijo skovane spake, tū pa tam tudi tuje besede.

4) Njeni karakteristikon je zmešnjava.

5) Njeni nasledki pa so skrunjenje jezika, škrupuloznost in škepticizem v pisavi, ter slednjič propast slovstva.

To so moje misli o najnovejši slovenščini in analogične misli imam tudi o mladoslovenski politiki. Morebiti me bo kdo imel za pesimista in mračnjaka, ki vse le črno vidi; al to je moje prepričanje, od katerega se ne dam odvrniti in sem v tem „tnalo neobčutljivo“. Kar se pa tiče posameznih besed in oblik, rad se dam podučiti.

J. K.

Volitvene zadeve.

Narodna stranka je, kakor je že znano, žalibog, pri volitvah mest in trgov na Kranjskem propadla. Resultat volitev je ta le:

V Ljubljani je dobil dr. Schaffer 540, gosp. Vilhar 124 in dr. Razlag 59 glasov; saj je pa tudi težko drugače, ker je med 540 glasovi blizo 400 uradniških in penzijiških.

V Gorenjskih in Notranjskih mestih in trgih je izvoljen dr. Suppan s 342 glasovi, dr. Costa jih je dobil 109 in dr. Zarnik 66. To ima ta politični rovar Zarnik od svojih misijonov; skoro povsod je sklical volilni shod, agitoval sam in po svojih prijateljih za-se, kakor da bi šlo za življenje in smrt, v Loki, v kateri mu je še Vošnjak s svojim bobnom na pomoč prišel, da je bil večji hrup, je vjel dr. Zarnik 1, beri en sam glas. Se li spleča za en glas napraviti misijon? V Postojni, v Trziču in na Vrhniki pa še celó enega glasú ni bilo za-nj. In vendar je on v združbi z dr. Vošnjakom prav za prav vse podrl, ker je ljudi tako zbegal, da so naposled bili že vsega siti, in da so imeli mir, volili so nasprotnika dr. Suppana.

Po Dolenjskih mestih, kjer je bil po odstopu

gosp. dr. Bučarja zadnji hip nastavljen gosp. Horak za kandidata, je voljen nemškutar Hočev ar iz Krškega z 246 glasovi, Horak jih je dobil le 102. Vrlo se je poleg Metlike držala Ribnica, kjer je dobil g. Horak 22, Hočev ar le 11 glasov; povsod drugod je imel nemškutar večino, razen Loža, ki je „pozarnikovana“.

Ljubljanska kupčijska zbornica, v katero je prišlo zavoljo mnogih odpovedeb narodnjakov, nekoliko nemčurskih elementov, je volilo jako razkosano: dobil je Schaffer 7 glasov, g. Vilhar 5, g. V. C. Supan 3 in g. Horak 1 glas.

Naj nam narodni gospodje ne zamerijo, ki so glasove cepili, ako jim odkritosrčno rečemo, da volitev ni igrača in nikakor ne prilika za to, da drug družemu „komplimente“ dela z glasovi! Namesti da bi narodni kandidat Vilhar (ker nemškutarjev ni moč preveriti, in ker tudi naših ni bilo vseh pri volitvi) vsaj 9 glasov dobil, tedaj več memo Schafferja, proklamujemo zdaj „Tagblattovci“ zbornico za ustavoversko, v zahvalo, da je še pravico samostojne volitve zgubila. To je premija, vredna take discipline parlamentarne.

Na Štajarskem je propadel „mladi“ kandidat dr. Prus in izvoljen je Foregger. Drugod Slovenci niso postavili svojih kandidatov.

Ozir na volitve.

Volitve na Slovenskem so končane. Graščaki niso sicer še volili, al da večina teh še zmirom voli tako, kakor da bi Slovenija, zemlja nemška bila, to je znano vsacemu. Ne vemo sicer, ali je Bismark tudi na naše graščake mislil, ko je unidan v Dunajski razstavi Andrassy-u rekel: „kakor se vidi, smo mi (Prusi) v Avstriji zeló popularni“, to pa je gotovo, da so se v kazinski steklenici nekterekokrat čuli glasi, kazaje ono „popularnost“.

Po volitvenem boji preglejmo zdaj bojišče.

Neugodni izid volitev naših na Slovenskem ima mnogo nauka v sebi. Ali bode nam v prihodnje v korist ali ne, skušnja bo učila.

Direktne volitve, ki so v nasprotju oktoberski diplomi in ustavi februarški in zoper katere so mnogi deželni zbori povzdignili svoj glas, zoper katere so protestovali naši državni poslanci zapustivši zbornico Dunajsko, sklenil je letos aprila meseca državni zbor, ki se je od 302 poslancev skrčil na ubogo številce od 122 in tako so postale postava. Centralistični ustavoverci so od direktnih volitev pričakovali veliko dobrega za-se; zato so napeli vse moči, da so jih dosegli. — Treba je bilo potem stvariti nov volilni red, — in da bode novi način volitev ugoden centralistom, klicali so iz vseh dežel privržencev na Dunaj, kjer je Herbst duhtal in duhtal ž njimi in izduhtal tak volilen red, da je bil voda na ustavoverski mlin. Vrh tega so namesti županov okrajni glavarji sestavljali imenik volilcev.

Vse to bila ni nobena skrivnost. Rodoljubom vseh dežel moral bi biti to opomin, složnim biti v boji zoper skupnega protivnika.

Al, žalibog, ravno narobe se je zgodilo! Kratkovidni „mladi“ so, namesti utrditi edinost, seme razpora sejati začeli; „sejali so veter in želi so zdaj vihar“. Kako lahko se pa pri narodu, ki ni še tako politično zrel kakor Česki, med pšenico zaseje ljulika, zato ni treba nobenega dokaza. Zapustivši zastavo starodavno slovensko, pod katero smo mnogo let zmagoviti bili pri volitvah in dosegli v zborih deželnih, kar se je v nemilih okoliščinah doseči dalo, so „mladi“ si naredili svoj prapor, na katerega so si zapisali „svobodo“ in „napredek“, katerima pa — kakor sta „Slov.

Narod“ in „Soča“ vsaki dan kazala — cilj in konec ni drug bil, kot verske naše svetinje zasmehovati, duhovne črniti in skušene voditelje našega naroda vsaki dan z blatom ometavati. Zato je postala njih polemika zgolj gnjusno-osebna, vsaj jih ni sram bilo, najgrši laži po svetu trositi. Če tudi so prav dobro vedeli, da lažejo, nalašč so lagali, da je laž le na papirji po svetu šla. In to jim je „svoboda“, to jim je „napredek“! Če pa ljudem, ki ne razvidijo hudobnih nakan, vsak dan „hudiča na steno malaš“, bodo ga naposled res na steni videli. In tako so oslepili mnogo našega ljudstva, da je nazadnje zbegano postalo.

Nemškutarji to videti veselja so poskakovali, in s pohvalo so jih hujskali v „napredek“ tak, pri volitvah pa so celó taki srčni prijatelji postali, da, kjer nemškutar ni mogel zmagati, so nemškutarji na pomoč priskočili mladostlovcem; samo po taki bratinski zvezi je bil dr. Vošnjak na Štajarskem izvoljen, da gré zdaj na Dunaj po eni strani mladostlovenec, po drugi pa nemškutar.

Dobili so pa mladostlovenci še drug sukurs. Birokracija se boji starostlovcem, ker pozná njih doslednost, njih stanovitnost, njih eneržijo, in ker vé, da imajo zaupanje pri ljudstvu. „Hajd na pomoč mladostlovcem!“ — si misli že dolgo, kar pričajo nemčurski časniki, da tako paraliziramo moč „starih“, katerim so dali priimek „klerikalcev.“ In uradniki, nemčurji in mladostlovenci zedinili so se na Notranjskem, da je Hohenwart propadel, na Goriškem pa, da je padel dr. Tonkli in zmogel Winkler.

Ta trójica je tedaj zedinjena delala pri zadnjih volitvah in to tako silovito in s takim „Hochdruckom“, da kaj tacega nismo še doživeli na Slovenskem. Ali je tedaj čuda, da pri taki sili je padel dr. Costa, čegar rodoljubje je skušeno kakor zlato v ognji, in čegar zmožnost za posel poslanstva je skušena toliko, da vsaka dežela more se sponašati, tacega zastopnika imeti.

Kdor tedaj je popise bral, kaj se je po deželi počenjalo pred volitvami in ob volitvi, in kdor je sam gledal mnoge škandale, ali se bode čudil, da izid sedanjih volitev ni tak, kakor smo ga smeli pričakovati?

Vendar bi po vse ne povedali resnice, ako bi le to trojno zvezo dolžili propada pri volitvah, — še nekaj namreč je krivo, in to je: premalo so delali naši prijatelji, ki se pod isto zastavo: „za vero, dom, cesarja“ borijo z nami; mislé, da bode tudi zdaj vse tako lahko teklo, kakor prejšnja leta, ko je mož ostal, kdor je možato besedo dal; ali zdaj bilo je vse drugo: nad volilce prišlo je zapeljivcev mnogovrstnih mladostlovenskih in nemčurskih, z obrekovanjem, obljubami, plačili itd. in ni čuda, kakor je to, na priliko, Vrhnika kazala, da so volilci „figa-možje“ v četrtek postali, ki so do srede večera še trdno stali za dr. Costo.

Če pa „Tagblatt“ je ves pijan od te sreče in če se vede kakor norec, ki si domišljuje, da Bog vedi kaj bode, kaže s tem le, da je — „unzurechnungsfähig“. Kranjsko delajo v srboritosti svoji že za „domêno nemško“, kakor je stari državni zbor s svojo nemčursko večino si domišljeval, da zastopa Avstrijo „nemško“! Ali res mislite, da bode prihodnji državni zbor pomiril Avstrijo, če bodo taki krakelarji v njem se šopirili kakor se šopirijo zdaj v „Tagblatt-u“? Mislite mar, da so različni narodi Avstrijski za to na svetu, da jih bode za vse čase gospodovala klika, katera ne pripoznava v prvi vrsti narodnih pravic vsacemu narodu? Mislite mar, da „svobodno“ delate Avstrijo, če narode potiskujete v paganske čase nazaj? — Motite se grozno! Razuzdano radost vašo naj krotí le pogled v to, da v zvezi z „mladostlovcem“ ste dosegli to, kar ste dobili; to pa je dobiček le od danes do jutri.

Za trdno smo prepričani, da narod naš, ki je bil zdaj sém ter tjè oslepljen, kmalu bode spregledal in videl, kaj je storil. Hohenwarta so črnili, da ni programa „za zedinjeno Slovenijo“ podpisal; — no, bodemo li morebiti kmalu slišali: da bodo Vošnjak, Razlag in Pfeifer na Dunaji „zedinjeno Slovenijo“ kovali? Kmalu bo narod naš videl, kaj je resnica, kaj laž — in videl bode, kdo so mu pravi prijatelji, kdo le sebični kričači.

Eno pa nas tolaži v vseh britkostih, in to je, da imamo Hohenwarta za poslanca. Ko bi ne bili starostlovenci Kranjski nič drugega storili za narod slovenski in za Avstrijo — piše „Glas“ Goriški — kakor to, da so postavili Hohenwarta za kandidata in potem ga tako mojstersko spravili v državni zbor, zaslužili so si že s tem zahvalo vse Cislajtanske opozicije“.

Mnogovrstna novica.

* Zanimivo je, kar slavni zgodovinar Česki dr. Palacky, napadan od brezvercev, je pisal te dni o veri in cerkvi. Tem bolj zanimivo pa je to, kar piše Palacky, ker je protestantske vere. „Srce me boli videti — pravi med drugim — kako se zadnje čase ne le na politično in družbinsko, temveč tudi na modroslovno polje tista sorta liberalizma vriva, po katerem so Bog, pobožnost in pravica le vraže, — človek drugega ne kot živina brez moralnega poklica in brez vseh dolžnosti, — da njega cilj in konec je le dobičkarija, da to, kar je tvoje, je tudi moje, — v obče, da „internacionale“ je kažipot vsemu življenju. Kam bodo taki nauki človeštvo pripeljali, lahko je uganiti! Cerkvene naprave zaničevati more le ignorant; le človek oslovske pameti ne sprevidi tega, da celi napredek v omiki je pri nas in povsod drugod stoletja in stoletja v najožji zvezi bil s cerkvenimi napravami; kar je na svetlo prišlo na polji umetnosti in slovstva, so izprva stvarili učenci onih šol, katere je duhovščina osnovala in vodila, še celó Pražko vseučilišče je izvirek cerkveni. Jaz sem do dobrega prepričan, da kakor je kristijanska cerkev sploh, tako je še posebno katoliška na Českem celi čas njenega obstanka veliko veliko več dobrega storila kakor hudega“. — Tako še na dalje visokoučeni mož in protestant obravnava predmet o cerkvi in veri, zoper katero se je obrnil današnji liberalizem.

No, kaj pravite „mladostlovcem“? Morebiti morete tajiti, da, ko bi na Kranjskem in sploh na Slovenskem duhovnov ne bilo, bilo ne bi pri nas nobene slovenske knjige, nobene slovenske pesmi, in Vaš program ne imenoval bi se narodni-slovenski, temveč narodni švabski. —

* Med tem, ko pri nas se še bliska in grmí, so v Pragi 23. t. m. imeli že prvi sneg, se ve da pa tako malo, da je že skopnil, ko je na tla padel.

Naši dopisi.

Iz spodnje Idrije 24. oktobra. (Idrijski rudarji in bližnji posestniki, servitutno rešenje. Volitev cestnega načelnika.) Lani so „Novice“ marsikaj povedale, da smo v Idriji rudarji in posestniki še pod jarmom naših nemških gospodov tako, da bi Idrija se utegnila res „nemška“ imenovati, in kako se z nami ravná. Naj povedó zdaj, ali se je kaj letošnje leto premenilo. Rudarjem se njih težavni, skoro bi rekel, njih suženjski stan ni nič zboljšal. Žito je še vedno slabo. Zadnja pšenica je bila polna črnih moljev, da so se žaklji vmazali. Pašnikov, do katerih so Idrijčanje imeli staro pravico, po skrbi njihovega dobrega (?) očeta gosp. Lipolda nimajo več. Zdaj jim jih menda le proti plači v porabo pripuščajo.